

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XVI. Conquestus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

guitur. Ita Felinus hic, & habetur l. foeminae 8 ff. de senatoribus, & colligitur ex hoc cap. Nam haec vidua bis regina appellatur, quia quondam veluti regibus radijs ex consortio regis illustrata erat. Excipe, nisi dissoluto matrimonio inferioris conditionis viro nubat, docet Gl. in cit. l. foeminae. Verum est contrario, si mulier poenam sustinere debuit ex consortio mariti, vt quia cum ipso tanquam rebeli exulare iussa fuit, post mortem eius redire poterit, quia causa exilij finita est, vti Felinus hic notat.

NOTANDVM II. Tametsi propter nuptias donatio, spectato communi iure dissoluto matrimonio recuperetur à marito, vel haeredibus eius, aliud tamen obseruatur in quibusdam regionibus, maxime inter personas illustres, vt vxori certum oppidum aut castrum in prouincià dotalitij nomine designetur, vt ex eius redditib⁹ viuat post mortem mariti. Vide quae dixi lib. 3. tr. 4. c. 13.

NOTANDVM III. Potest aliquis in duobus locis domicilium habere ad eum effectum, vt vtroque subditus censeatur, & conueniri possit. Ita habetur expressius in l. assumpt. 6. §. viris. ff. ad municipalem, & c. 2. de sepulturis in 6. Id verò duobus modis contingit, I. Si in vtroque loco magnam partem anni, ad eoque ferme aequaliter habitare soleat, vti explicauimus in lib. 5. Th. mor. tr. 6. c. 10. n. 6. II. Si maiorem partem bonorum in altero loco habeat, & saepe ibi versetur, quasi domicilium habere censetur iuxta l. 2. C. vbi senatores, & tradit Abbas hic n. 8.

NOTANDVM IV. Licet computatio itineris duorum dierum, & iure nouo, vnus diei (vltra quod per rescriptum apostolicum trahi aliquis non debeat ad Iudices delegatos) fieri debeat à diocesi domicilij, vti diximus in c. dilectus 29. de rescrip. Excipitur tamen, nisi haec concurrant, quod res litigiosa sit in alia diocesi, in qua etiam reus possessiones aliquas habeat, & subinde eas inhabitet, tum ab hac diocesi computatio itineris fieri potest, ita sumitur ex fine huius cap. & docet Abb. n. 9. Felin. n. 4.

NOTANDVM V. Viduae, sicut & orphani, & similes personae censentur esse sub Ecclesiae

speciali patrocinio, quare, si actualiter opprimantur, ad Iudicem ecclesiasticum causam deferre possunt, non requisito prius iudice seculari, sub cuius iurisdictione sunt, idq. locum habet, etsi causa sit feudalis. Ita docet Gl. magna hic, Innoc. Imolan. 7. & alij canonistae omnes, & est textus expressus hic, licet id negare ausus sit Couarruias in pract. q. c. 6. n. 1. & eum secutus D. Maranta de iurisdic. casu 21. Papa, inquit Couarru. alijsq. Iudex ecclesiasticus nec debet nec potest cognoscere inter laicos, nec aduersus laicum reum super re temporali ad petitionem miseri alicuius oppressi & exspoliati, nisi Iudex secularis negligens fuerit in iustitia administranda. Ego verò ita censeo Couarruiam clarissimo textui frustra se opponere, deinde falsum esse, quod Iudex ecclesiasticus cognoscere causam non possit, si persona miserabilis actu oppressa vel spoliata sit, quia quod causae miserabilium oppressarum ad Ecclesiam spectent, saltim cumulatim, constat ex traditione Ecclesiae apud Gratianum dist. 87. & in c. si quis 21. iuncta Gl. ver. pauperem, causa 24. q. 3. Si tamen non possessorio, sed petitorio tantum iudicio agatur, tunc fateor, quod Iudex ecclesiasticus se immiscere non debeat, si causa temporalis sit, & reus conuentus laicus, nisi propter negligentiam Iudicis secularis, sicuti ex textu nostro colligitur, & notat Innoc. in fine, Imola n. 7. Deniq. si de solo facto seu consuetudine loquamur, verum est propter Iudicium secularium oppositionem, quam tamen male Couarr. defendit, eiusmodi causarum delationes ad Iudicem ecclesiasticum minus, quam olim in usu esse, quamuis frequenter Episcopi in synodis suis contra Iudices seculares in hoc & similibus casibus protestari soleant, ne iuribus suis cedere videantur, quod nec facere possunt contra canones.

CAPITVLVM XVI.

Conquestus.

PARAPHRASIS.

Relatum est Gregorio IX. quod iurisdictionem temporalem, quae in quibusdam villis &

lis & castris Bononiensi ecclesiæ plene jure competebat, & in cuius quasi possessione existeret potestas & communitas Bononiensis per violentiam vsurpare præsumpserit, cum autem iniustum sit, ut quæ à fidelibus pro peccatorum suorum remedio Ecclesiæ relicta, vel alijs iustis titulis acquisita sunt, vsibus alijs applicentur, idem consentaneum est, ut inuasores harum rerum tanquam sacrilegi anathemati subijciantur vsque ad satisfactionem congruam; quamobrem mandat Papa Canonico cuidam, si rem ita esse cognouerit, ut præmissa monitione per ecclesiasticam censuram Bononienses ab eiusmodi violentijs cessare, & de præteritis daninis satisfacere compellat.

SUMMARIUM.

1. *Quæ ecclesiis, vel monasteriis donata sunt, censeri debent collata pro salute animæ, ut inter causas piæ referantur.*

2. *Sacrilegi censendi sunt non tantum, qui Ecclesiam bonis aut iuribus suis spoliant, possessiones ei auferentes, sed etiam qui possessionem bonorum aut iurium inuadunt & perturbant.*

3. *Fures, raptores, aut inuasores bonorum ecclesiasticorum non sunt ipso iure excommunicati, sed excommunicandi, nisi desinant & satisfaciant.*

Qui autem ecclesias cum effractione spoliant, ipso facto excommunicati esse videntur.

NOTANDVM I. Quæ Ecclesijs vel Monasteriis donata sunt, censeri debent collata pro salute animæ, ut inter causas piæ referantur. Ita Imola & Abbas hic n. 2. & habetur in c. 3. causa 12. q. 3.

NOTANDVM II. Non tantum qui Ecclesiam bonis aut iuribus suis spoliant, possessionem ei auferentes, sacrilegi censeri debent, sed etiam qui possessionem bonorum aut iurium inuadunt, & perturbant: ita sumitur ex hoc c. nam Ecclesia Bononiensis manebat in possessione, consequenter non agebat interdictio unde vi, ad possessionem recuperandam, sed interdictio uti possi-

detis, ad possessionem pacificè & indemniter retinendam; petebat enim, ut potestas Bononiensis compellatur cessare à violentijs, seu inuasionibus iniustis &c. Ita notauit Innocent. hic, & ait, quod fortasse senatores subditos Ecclesiæ citarint ad suum tribunal, & quia comparere volebant, executio latæ sententiæ in bonis eorum facta fuerit per secularem potestatem. Hoc censeri debet crimen sacrilegij, quia iurisdicctio Ecclesiæ donata, aut quocumque iusto titulo ipsa acquisita perinde sacra censetur, sicuti res corporales, v.g. prædia Ecclesiæ; quemadmodum itaque is, qui prædium Ecclesiæ armis inuadit, tanquam sacrilegus iure canonico damnatur, ita etiam, qui Ecclesiæ iurisdictionem temporalem violenter inuadit, aut sibi vsurpare attentat. Vide quæ dixi lib. 4. Th. mor. tr. 10. c. 7. n. 14.

NOTANDVM III. Fures, raptores aut inuasores Bonorum ecclesiasticorum non sunt ipso iure excommunicati, sed excommunicandi, nisi desinant & satisfaciant: Veruntamen qui Ecclesias cum effractione spoliant, ipso facto excommunicati esse videntur. c. conquesti, 22. de sententia excommunicati. Ita Imola hic n. 5. & dixi lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 7. n. 19.

CAPITVLVM XVII.

Dilecti.

PARAPHRASIS.

Duo ciues Romani literas impetrarunt à Gregorio IX. ad Abbatem Parisiensem contra Rabanum Episcopum Dalmensem propter summam pecuniæ illis debitam. Eo mortuo Abbas vigore rescripti citauit successoré Episcopum: is excepit, Anglos à Sede Apostolica habere priuilegium, ne citra mare conueniri possint; quamobrem Abbas in causa progredi intermisit. Respondet hic Gregorius IX. exceptionem hanc non subsistere, quia tametsi ponamus priuilegium tale haberi, tamen non prodesset ijs, qui se certo

I 3 loco